

El diccionari de Pere Labèrnia

Fèlix Ardèvol, l'últim fill conegut de Jaume Cabré, va a la recerca de qualsevol paper, paper, pergamí, opuscle... i sol (mal) pagar per obtenir-los. Diu la novel·la que l'Ardèvol troba molts textos sense gaire importància, però que de tant en tant li cau alguna perla. En el segon capítol de l'obra s'esmenta *L'après-midi d'un faune*, de Mallarmé. Un exemplar de l'edició de 1876. Una perla. Penso ara en Adrià Ardèvol, el fill, que arriba a tenir a les mans l'original d'*El coronel no tiene quien le escriba*, perquè l'atzar m'ha portat a assistir, institucionalment, a una magnífica donació desinteressada.

Ep, això no és ficció! Es tracta de l'obra lexicogràfica més important del segle XIX en llengua catalana: els dos volums del *Diccionari de la llengua catalana ab la correspondència castellana y llatina*, de Pere Labèrnia (1802-1860). És la segona edició, de 1864-1865. Una perla autèntica.

L'apunt

Les compilacions lèxiques de caràcter històric més importants de la llengua catalana, com ara les obres d'Aguió, Alcover-Moll i Coromines, comparteixen una font: el diccionari de Pere Labèrnia.

El diccionari Labèrnia, trilingüe, conté el lèxic general del català (*barco, calent, dau, estimar...*), un gavadal de tecnicismes (*jenàgia, salicor, tasconi...*), veus antigues (*entrebunir* 'murmurar', *johi* 'goig'...), veus dialectals (*fesol, servici, vesprada...*), noms propis (*Jesús. «Nom venerable y dolcíssim de nostre Redemptor»*) i gentilicis d'arreu (*babiloni, cors, bátavo* «Natural de Batàvia, vuy Holanda»...). Labèrnia va dedicar divuit anys a escriure aquesta obra, que té la finalitat de "presentar la llengua catalana tan vasta y rica com he sabut concebir".

Cal atribuir alguna influència als Ardèvol en aquesta donació? Ni de lluny. En aquest cas la realitat no supera la ficció: és més simple i més noble. Núria Domingo, a punt d'arribar a la centúria, llega una valuosa col·lecció al seu nét Jaume Clotet, periodista per la UAB i historiador per la UB, que en un gest que l'honora fa donació de l'obra esmentada a un grup de recerca universitari. *

Les coses que ens calen

La conversa amb Paco Fanés i Joan Puche de divendres passat va ser rica en petroli poètic, així que ens vam plantejar per què en plena era digital hi ha poetes joves que troben referents en l'oralitat i en el combat de generacions anteriors.

Acabada la dictadura, prop de quatre mil persones s'aplegaren per escoltar poesia. Era el Primer Festival Price. D'aleshores ençà, el fenomen de l'oralitat no ha parat de créixer, l'Enric Casasses ha demostrat que un poeta pot ser un *rockstar* i rememorem que els últims anys de la dictadura el London Bar era lloc de trobada de poetes en estranya connexió. Me'n diuen noms i no es volen descuidar de cap, em fan remarca d'altres festivals i de les més de trenta editorials que editen poesia.

Amb la democràcia, alguns dels poetes que es van institucionalitzar han quedat gairebé apartats dels nous corrents poètics que ara tenen més força al carrer, als recitals, a les publicacions, amb clara complicitat amb el sentiment vital d'avui. Els joves s'afilien a l'oralitat i a aquelles generacions de veus pròpies, fossin o no polítiques, llibertàries, alternatives o populars, la dels mestres Vinyoli, Brossa, Pere Quart, Ferrater, Bartra, Estellés... i fins i tot Espriu (que arraconà certa poesia per fer-ne de necessària), perquè la realitat d'avui reclama la poesia "que

diu coses que fan mal perquè diu les coses que ens calen", sense ironies, lluny del pamflet, sempre literàries.

El pont del Petroli no para de fer recitals (Odile Arqué, David Caño, Ester Xargay, Carles Hac Mor, Lluís Calvo, Coloma Lleal, Marçal Font...) i res va tan bé a la poesia i a l'oralitat per fer-ne difusió com tenir web, blog, Facebook, *mailart* i Youtube, i alhora catàlegs, agendes i dipòsits de recitals en viu i, també, una fàbrica d'oportunitats per a noves relacions, per obtenir retorn o per escriure, ni que sigui amb verí, comentaris en d'altres mitjans. Com més va, més poetes fan servir les eines digitals per crear, però el Pont les fa anar per arribar a les nombroses minories ferides de poesia. Fan de Badalona un centre editor de poetes, bo i començant per aquesta comarca real però que no existeix, la que comprèn Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Badalona mentre s'enfila nord enllà, Maresme endins...

Al pont del Petroli hi ha una placa amb el darrer poema que va escriure Jordi Sarsanedas. Com que rep els grafitis que la mà espessa d'Albiol no captura, Paco Fanés, ell que el va rebre i va aconseguir fixar-lo per a tothom, de tant en tant s'acosta al pont i amb amor de poeta neteja la brutícia perquè no quedi oculta la darrera poesia, metafísica i bella, d'un altre poeta. *

Un nombrós grup de poetes molt orals, entre els quals hi ha Casasses, Hac Mor, Xargay, Aisa, Del Hoyo, Calvo, Vidal, Pedrals...
LORENZO DUASO

Liberdrac

Liberdrac patrocina la Columna Digital. L'actualitat creativa, de lectura i de les llibreries vista amb ulleres digitals.

 Liberdrac

Liberdrac, la teva botiga de llibres digitals

www.liberdrac.cat

